

POCÁHNĀJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

3. číslo

Budyšin, měrc 1965

Lětnik 15

Hrono na nalětnik 1965

Ja chcu postanyć a k swojemu naněj hić. Luk. 15, 18

Kóždy z nas wě, što je tute słowa prajił: Zhubny syn, jako sedžeše w swojej najhlubšej hubjenosći a zhubjenosći, jako bě tak daloko z nim přišto, zo dyrbyeše wón swinje pasć. Wězo je to džensa tež sprawne džěto kaž kožde druhe. A štož w prodruštwje chlěw wobstara, tomu wjele džěla do rukow hlada a tón je tež chětro zwjazany, ale wón može sebi runje tak rjane pjenjezy zaslužić. W bibliskej dobre běše to hinak. Swinjo bě nječiste a zacpěte skočo, a tohodla běše služba swinjaceho pastyrja najniše džěto, poľne zacpěća a tradanja. „A wón sej žadaše swój brjuch napjelnić ze slódziznami, kotrež swinje žerjechu, a nihto jemu je njedawaše.“ A potom mamy na to spomnić, zo běše wón tón samsny, kotryž měješe njedzele prjedy pjenjezy a dobrych přecelow z hromadami a možeše rjane hošćiny wuhotować a krasne swjedženje swječić. A hišće wěsty čas prjedy běše wón česceny syn kublerja, kotryž měješe tójšto džělaćerjow.

A nětko sedži wón — ze swojej winu — w najhlubšej nuzy, w čelnej a duchownej. A skončnje přińdže jemu myslička: „Ja chcu postanyć!“ — Ja nohcju tu ležo wostać w tutej hubjenosći a zhubjenosći!“ ... „a k swojemu naněj hić!“ Wěsće, što to je? To je pokuta, a to je spočatk prawej pokuty. A to je hrono na nalětnik, kaž horjeka steji. W Sakskej swjećimy hišće w cyrkwi stary nalětni pokutny dzeń. Wšitke pokutne dny su z tym wohrožene, zo sebi někotři mysla, zo trjebamy jenož na tajkich dnjach pokutu činić. Tomu je hižo Luther wobarał w přenjeji svojich 95 tezew, přetož tam wuzběhuje, zo ma po słowje Zbožnika cyłe žiwjenje křescána pokuta być! Zmysł pokutnych dnjow je, nas dopomnić na tutu wobstajnu pokutu, a dale, zo bychmy we wosađe hromadže so pochillili w prawej pokuće, a tež, zo bychmy zastupuju pokutu činili za tak a tak wjele, kiž to nječinja, haj wšak, zo bychmy pokutu činili za cyły lud, zo bychmy pokutu činili Jezom Chrysta dla, kiž je za nas hrěšnikow na križ šoł a tam wumrěł. Runje to dyrbi nas wabić k prawej pokuće, tuta wulka lubosć. A naša wobstajna, trajaca pokuća w tym wobsteji, zo bychmy tež přeco zaso postanyli a k swojemu Wótcej šli, postanyli a wołali z hlubiny, z hlubokeje nuzy, kaž je Luther

Swěrný hač do smjerće

Viktor Hájek

(Pokročowanje)

Hdyž so Jan Hus w lěće 1401 z duchownym sta, čescachu bórže wažni čłowjekojto tuteho mlodeho horliwego a pócíweho předarja. Tak je so stało, zo bu Hus w lěće 1402 powolań za předarja do Betlehemskeje kapaly, kotraž bě postajena wot lubowarja Božeho słowa k tomu, zo by so w njej předowało česce w zawěrnje křescanskim duchu. Najprjedy sta so Hus z dekanom na uniwersiće (1401) a potom z rektorom (1402). Bě jara woblubowany wosebje pola studentow, kotrymž wěnowaše wšu swoju starosć. A tež wo jich čělo so staraše.

W tutej dobre dósta so do Českeje wučba jendželskeho reformatora Jana Viklefa, kiž z podobnych přičin kaž w Čechach Hus započea so prócować wo wobnowjenje cyrkwy. Wo Viklefovych nahladach nasta w Praze bój, wosebje na uniwersiće. Husej lubješe so na Viklefu jeho wudžěłany naćisk wo reformeje duchownstwa a cyteje cyrkwy. W tutym času bě Hus hišće žiwy w dospołnym dorozumjenju z Praskim arcybiskopom Zbyńkem Zajicem z Hasenburka, kiž samo jeho powoła, zo by keđzbowal na pócíwosć w cyrkwi.

W lěće 1406 bu zakaz wudaty wo rozšěrjenju Viklefoweje wučby. Hus so nječuješe z tym trjeheny, dokelž wón njeje Viklefowu teologisku wučbu předował. Jednaše so hlownje wo wučbu remanency, to je mjenje, zo chlěb a wino při Božim wotkazanju wostanjetej chlěb a wino (přecíwo tomu cyrkej předowaše, zo so chlěb přeměni do čěla Chrystusa a wino do jeho krwě). Tutu Viklefowu wučbu Hus woprawdže nihdy njeprijima. — Hišće w lěće 1407 bě Hus postajeny

pěsnił, a zo bychmy wědzeli, zo budže wjesołosć w njebiesach nad jednym hrěšnikom, kiž pokutu čini, před džewjeć a džewjećdžesać prawymi, kiž pokutu njetrjebaja. Wjele prawych samoprawych tu je. Slušamy do tych džewjeć a džewjećdžesać prawych?

Abo smy tón jedyn hubjeny a zhubjeny syn, kiž wě:

Mi krej a prawdosć Chrystusa je drasta rjana, přistojna;

z tej před Bohom ja wostać chcu, hdyž do njebies nutř počahnu.

La.

za synodalneho předarja, z čehož je widžeć, zo měješe dowěru cyrkwin-skeje wyšnosće. Bě tež woblubowany pola krala a kralowny, pola studentow a jednoreho luda. Nimo svojich duchownych winowatosćow zaběraše so tehdom ze swojim „konićkom“: studije wo polěpšenje českeho prawopisa. Bychmy móhli prajić, zo bě tehdom Hus na wjerchu svojeho nutřkowneho zboža.

Ale pomału so katastrofa bližeše. Do swěta počese so powěsć roznošować, zo Praha a wosebje jeje uniwersita je hnědo bludnych wučbow a zo so tam Viklefowa wučba započina zakorjenić, kotraž bě wot cyrkwy zasudžena. Z tym so bamžowa keđzbnosć na Čechow wobroći, štož měješe zle sčěhwki. A tola njeměješe Husowa rozkora z arcybiskopom wučbu Viklefa ani někajke kecerstwo za přičinu, ale něšto docyła drugeho. W lěće 1408 wuda Praski arcybiskop přikaz, zo so w Božich službach njesmđža kěrluše spěwać nimo štyrjoch, kotrež běchu wosebje mjenowane. Měrješe so to přecíwo Betlehemskej kapale, hdžež bě Hus za wjedł spěwanje mnoho nowych kěrlušow. Cyrkwinska wyšnosć to rady njewidžeše, přetož nohcychu, zo so lud wobdzělowaše na někajke wašnje při Božich službach. Wobchad z Bohom měješe jenož duchowny, kiž bě k tomu wuswjećeny. Hus so njestaraše wo zakaz spěwanja. To bě jeho přenja njeposlušnosć přecíwo cyrkwi. W Betlehemskej kapale spěwaše so dale, a to mjerzaše arcybiskopa, tak zo bě 1408 přenja skórzba Husa dla zapodata. Tehdom to wšak hišće derje wuńdže, skórzba bu wotbyta.

Ale hižo w přichodnym lěće dósta so Hus znowa do konflikta z arcybiskopom, tón króć do českeho konflikta. W tutym času běštaj dwaj bamžej, jedyn w Romje a druhi w Avignonje (w Francoskej). Kral Wjaclaw IV. so přichili k Romskeju bamžej, ale arcybiskop k Avignonskemu. Jazyčk na waze běše uniwersita, kotraž při wothłosowanju arcybiskopej prawo da. Hłosowaše so po narodach a to tak, zo mějachu Češa na uniwersiće jenož jedyn hłos, mjeztym wukrajnicy w cyłku tři hłosy (Bajerscy, Saksy, Polacy). Na nastork Husa wuda kral Wjaclaw IV. 18. januara 1409 wuznamny kutnohórski dekret, w kotrymž bě ličba hłosow na uniwersiće tak rozdžělena,

zo mějachu w přichodže Česa tři hlósy a wukrajnicy dohromady jedyn. Tak dobywaše kral Wjacław uniwersitu na swoju stronu, ale Hus wali na sebje wótry hněw arcybiskopa. W samsnym léce bu Hus znowa za rektora uniwersity wuzwolony a runočasnje bě wobskórženy zdruha pola inkwizitneho suda. Bě jemu zakazane w Betlehemskej kapale přédować. Hus pak wotmołwi, zo nje-móže posluchać na tajke zakazanje, a to bě započatk jeho zjawneho spjěćowanja. Arcybiskop položi na njeho zakleće. Hus bu k bamžej powołany, zo by so zamołwił. Hdyž njeby tam šol, by so na njeho položilo tež bamžowe zakleće.

Husowy konflikt dósta swój wjerch w léce 1412 w boju wo wotpusk. (Wotpusk, to rěka, zo móžachu ludžo z pjenjezami so wukupić ze cyrkwin-skeho pochłóstanja. Hdyž na příklad so wot duchowneho napoži jako pokuća putnikowanje do Roma, tak móžachu so na město toho pjenjezy zaplaćić. Z časom pak so wotpusk zrozumi jako wukupjenje z hrěcha, kaž móhlo so wodawanje hrěchow z pjenjezami zaplaćić. Red.) Bamž Jan XXIII. (kotryž bě pozdžišo šmórneny z lisčiny bamžow) postaji wotpusk za wšěch, kotřiž počnu do jeho wojska (wojowaše tehdom z Neapolskim kralom), abo podpěraju z pjenjezami tutu wojnu. Hus namołwi krala Wjacława, zo by předawanje wotpuska zakazał. Kajka změna so sta z Husom w tutych 19 lětach! Tehdom (w léce 1393) woprowaše posledni

penježk za wotpusk, nětko je jemu jasne, zo dže wo cyle jednore wob-sudženje Boha a bohahanjenje. Hus so stajnje dale wuwywaše w swojim duchownym žiwjenju a dóndže k předswećenju, zo slepa poslušnosť přeciwo cyrkwi nječiní čłowjeka za dobrego křesćana, ale žiwa wěra do Chrystusa. W tutym wotpuskowym wojowanju so Hus tež rozkori ze swojimaj přecelomaj Stefanom z Palče a Stanisławom ze Znojma, kotrejž běštaj přihlowsowalaj Viklefowej wučbje remanency, štož Hus činil njebě. Nětko, hdyž widžeštaj, kaž wšitko dže, so spěšnje wobroćitaj a započestaj přeciwo Viklefej horliwje jowajać. Přeciwo Husej bu wudata bamžowa bula. Wón dopózna, zo na swěće wěr-nosć dowolena njeje, a tohodla so po-wołaše na Chrystusa. Kajke wuznaće wěry a duchowneje mocy!

Hdyž bu Betlehemska kapala při Husowym přédowanju nadpadnjena wot črjody wobronjenych, kotřiž běchu najeci, zo bychu Husa zabili, dopózna Hus, zo w Praze njeje wjace wěsty. Jeho přisľuchowarjow wuhna-chu z prózdnymaj rukomaj zadobyr-warjow, ale Hus so boješe, zo móhl so stać z přičinu krejrozleća. Woteń-dže tohodla w oktobrje 1412 na „hradek Kozi“ njedaloko Tabora a pozdžišo na hród Krakowec. (Wobaj hrodaj slušestaj jeho přecelam.) Wěnowaše so tu pisanju swojich knihow a přédowanju ludej, kotryž so zhromadžowaše k njemu ze wšěch stron.

(Přichodnje dale)

wjanskich narodach a přichodže člo-wjesta.

Kak je tola Böh z nami derje měnil, zo je nam Serbam dať tak wjele a dobrych a wobdarjenych čłowjekow, kotřiž su cyle swoje mocy stajili do služby našeho małego naroda. Žane horde sony jich do džěla njepoho-njowachu, žane fantastiske nadžije, ale jenož čista lubosć k našej rjanej, bohatej ale wbohej serbskej rěči.

Bratraj fararjej Pavel Tomko a dr. Jelinek staj so do Čech wróćilo a staj pisaloj w slowakskich a pol-skich nabožnych nowinach wo swo-jim wopyće mjez nami. Pavel Tomko je bohužel do hód schorjeł a leži wot toho časa w chorowni. Böh Knjez chcył jemu miłosćiwje zaso strowotu spožić za jeho duchownske a literar-ne džělo.

Druzy hosćo su króćši čas pola nas pobyli. Naš luby, drohi bratr senior K. P. Lanšťak je nas wopytał ducy na swojej jězbje přez Němsku demo-kratisku republiku.

Radostne překwapjenje bě, jako farar Hloušek do našeho domu za-stupi ze swojej mandželskej. Wonaj běštaj z motorskim po puću po Hor-nej Lužicy. Bratr Hloušek je swěrný čitar našeho Pomhaj Böh. Wón ma wutrobny zajim wo dońt serbskeho luda a wo duchowne žiwjenje našich ewangelskich wosadow. Wón je farar małeje wosady Bratskeje jednoty, kotraž je džěl Ochranowskeje jednoty. Snano wón raz nam něšto nadrob-nišo napisa wo swojim duchownskim džěle.

Na schadžowanje Lutherskeje aka-demije 1964 w Budyšinje bě jako přednošowar tež přepróšeny česki profesor Dobiaš. Ja drje móžu z pol-nym prawom prajić, zo je sebi wón wot wšitkich přednošowacych profes-orow najbóle wutroby připoslu-charjow dobył. Wón rěčeše wo sta-wiznach česko-bratskeje cyrkwe, ale nic tak, kaž by to jenož wěc zań-dženych lět byla, ale z kóždeje sady běše slýšeć, kak jara jemu wo džens-niši čas dže, zo by so lud wobroćil na puć ponižneje lubosće, sprawneje wěry a Božeho měra. Raz w připol-dnišej přestawce smy chětrje sej do-jěli přez Hodžij, hdež pozastachmy při Imišowym rowje a pohladachmy do Božeho domu, kotryž runje porje-dzachu, do Chróscic a Ralbic. Ralbicy ze swojimi jednorymi bělymi serb-skimi křižemi na pohrjebnišću su wobhladanja hódne. My jědžechmy dale po hubjenych pučach přez Sul-šecy do Kulowa a chcychmy popra-wom hišće dale, ale wróćichmy so po hľadkej drože do Budyšina, zo bychmy popođniši přednošk hišće slýšeć móhli.

List maćerje

W juniju léta 1922 bu wonkowny minister přenjeje němskeje republiky, Walter Rathenau, zatřěleny. Jeho mordarjo běchu mlodži fanatkarjo, přiwisnicy hitlerizma. Jim běše Walter Rathenau wohidny příklad měr-niweho natwara po přěhratej wójnje, wón běše jim na puću — a wón běše Žid.

Dwajo z mordarskeje trójki staj so samaj wotprawitoj, jako bě jimaj po-

Druzy pola nas na wopyće

Podal Gerhad Wirth

(Pokročowanje)

Z Grabina chwatajcy dale do Bór-kowow! Kak je tola čłowjek stajnje při samej kromje rowa žiwy. Na ničo złeho njemyslo, jědžechmy po runej droze, wětr mějachmy sylnje napřečo a — tuž — nadobo wrjesny — a — my sedžachmy kaž slepi we wozu, nastroženi dyrbjachmy so zhrabać. Što bě so stało? Wot motora bě wěko horje šlipnyło, tak so nadobo ničo wjace doprědka njewidžachmy. Kak lochce móžachmy w tutym wokomiku wšitcy štyrjo morwi być. Z kusk grot-otom zwjazachmy wěko hromadže a jědžechmy dale. Nětko wšak trochu naboženi.

W Bórkowach nas njezajimowachu ani Sprewja ani čolmy, ani přenje kisałe kórki. Nam jenož wo to džěše, delnjoserbsku basnjerku Minu Witkojc wopytać. A njeby-li wona ničo dale nam dała, hać tamny spěw wo nalěcu, kotryž je Bjarnat Krawc skomponował. My bychmy ju lubo měli.

Hdyž wětrik duje přez pola, a woda přiběra,
to kiwa zas nam nadžija,
nadžija noweho nalěća.
Duj, duj, wětriko, duj!

Hdyž wětrik duje přez pola,
to ja najradšo spju
we budce niskej, hlinjanej
pod krywom słomjanym, słomjanym.
Duj, duj, wětriko, duj!

A přewodž moje sonjenje
z pěsničku dawneju
wo starym serbskim kralestwje
a Serbow, Serbow narodu.
Duj, duj, wětriko, duj! (1921)

A w tutej hlinjanej budce, pod słomjanej třěchu smy ze swojimi hosćimi pobyli. A zaso běše to jedne zetkanje poľne wutrobneje lubosće. Što njeby ju lubo měł, našu Minu Witkojc, kotraž je w skromnych wostejnosćach jako njemandželske džěčo so narodžila, kotraž ženje njeje w swětnym bohatstwje móhla žiwa być a kotraž je tola byla tak bohata na duchownych darach. Jeje lubosć plačeše tak cyle a jenož serbskemu ludej. Jedna jendželska pěsnička spě-wa: „If i were king“ — Hdy bych ja kral był.

Haj, što bych ja činil, hdyž bych ja z kralom był? Ja bych dał našej Minje Witkojc jednu nowu maľu chěžku. Snano by wona tež dyrbjala hlinjana być a ze słomu kryta. Ale wona by dyrbjala jejna być. Són jej-neho žiwjenja, sama měc swoju chěžku, so njeje hać dotal dopjelnil. Je to zawěrnje přehordy són byl za tutu wobdarjenu pěsnerku? Ja bych jej rady tola přeće dopjelnil, hdy bych kral był. W tutej chěžce, kotraž naj-prjedy doľho pytachmy, prjedy hać ju namakachmy, smy potom bjesadowali a powědali po serbskich stawiz-nach a serbskej přitomnosći, wo slo-

licija na pjatach; třeći mordar čekny. Džeń po njeskutku dosta mordarjowa mać list wot Mathildy Rathenauwo-weje, maćerje zamordowaneho:

„Njesměrnje zrudžena podawam Wam, Wy najchudša wšěch žonow, swoju ruku. Prajće swojemu synej, zo jemu w mjenje a w duchu mojeho syna wodawam, tak kaž chcyl jemu tež Bóh wodac... Hdy by wón mojeho syna znał, najnadobnišeho mjez wšitkimi čłowjekami, tak by swoju mordarsku broń skerje na sebje samoho zložil a nic na njeho. Njehc moje stowa Wasej duši měr a pokoj da-dža...“

Dwaceći lět po spisanzu tohole lista je so tole stało: Werner T., kotrehož běchu dosahnyli, zasudžili a w léce 1927 wobnadžili, bu w druhej swětowej wójnje francoski legionar a pozdžišo namornik (matroza). Nacionalsocializm bě mjez tym Němsku a

poł Europy „zdobył“. Něšto pak sej njeje móhl zdobyć, dušu mlodeho mordarja. Werner T. njeje jeno pokućil w jastwje, ně je so swojeho njeskutka kał a spytal jón na někajke wašnje narunać. Tohodla so wón — jako běchu hitlerske wojska francoski kraj wobsadžili — zasadžowaše za přescěhanych, za anifašistow, předejšim pak za Židow. Je dopokazane, zo je Werner T. na tajke wašnje wjace hač sydrom čłowjekow wuchował před smjerću a marturu, husto po dziwnych wokołopučach. Ale njeje tež jeho cyłe žiwjenje jenički dziwny wokołopuč był, po kotrymž je lubosć nađ hidu dobyła. List maćerje, kotraž bě při wšej swojjej zrudobje čłowjeskosć wobchowala, njeje jenož tym sydrom stam čłowjekam žiwjenje wuchował, ně, tež jeničku čłowjesku dušu, kotraž by he-wak wěcnje zhubjena byla.

Předarski koleg „St. Pauli“ w Lipsku

Serbja maja hižo ze starodawnych časow sem wuske zwiski z Lipskom. Něhdy su Słowjenjo swoje sydlišćo při Pleiße Lipsk mjenowali. A pozdžišo su Serbja do uniwersitneho města na studije chodžili. Studowachu zwjetšeho džela teologiju a založichu sej „Serbske předarske towarstwo“. Koždy tydžeń so předowaše na jednym popoldnju w uniwersitnej cyrkwi serbsce.

A hdyž wy, lubi Serbja, njedželu serbske předowanje slyšiće, tak wot Serbow, kiž su tež w Lipsku na studijach pobyli. Tež džensa je Lipsk hišće wažne město našeje cyrkwe. Nochcu wam pak džensa wo Teologiskej fakulće při Karl Marxowej uniwersiće abo wo misijonskim seminaru našeje cyrkwe pisać, kiž tež teologow kubla, ale wo instituce, kiž so na koncu 7lětneho duchownskeho wukublanja wopytuje.

W Lipsku a w Lückendorfje w Žitawskich horach stej tajkej institutnej domaj. Do Lipska so každu nazymu 15 kandidatow teologije zwola, zo bych so na praktiske skutkowanje w našich wosadach přihotowali. Tam a sem je mjez nimi tež jedyn z Lužicy pódla. Pod nawodom dobrych teologow so tu džela. Wosebje wažne je za nas, zo každy z cyłej swěru swoje předowanje wudžeta. Kožde 14

Runje tak wažnje mamy z podawanjom nabožiny, z cyrkwinskim rozwučowanjom džěci. Fřeco 2—3 maja jednu rjadownju. A pod wustojnym nawjedowanjom wuspěšnje katechetki mamy rozwučować. Mamy wjele wjesela z džěcimi.

Naše wukublanje na Prědkarskim kolegu woprija pak hišće wo wjele wjace. Sluchamy na přednoški wo psychologii a zaběramy so kritisce z marxizmom-leninizmom.

Rěčimy wo aktualnych teologiskich prašenjach a wuknjemy cyrkwinske zarjadnistwo a připodla tež prawje rěčeć.

To wšitko so stawa w našim domje na Blumenstraße 76. Tu je naš dom a tu smy na 9 mėsacow hromadže žiwi. Wězo sej tajke zhromadne ži-

widziće srjedza z čornej brylu. Wón nam wjele swojich nazhonjenjow sobu dawa. „To su waše poslednje hody bjez služby“, wón nam praješe. Naprawo wot njeho sedži naša „mać domu“, a nalěwo wot dr. Voigta sedži naša luba sekretarka. Naš studijny inspektor farar Schwintek pobra-

Jedyn z nas w knihowni

chuje na tutym wobrazu. Wón z nami w samsnym domje bydli a so wo duchowne džělo a wo porjad stara. Za to pak widziće bratra Ziemera a bratra Rieffela, kiž budžetaj wot junija sem něhdže w sakskim kraju duchownaj. Wšitcy, kiž so džěn wote dnja w našim domje zetkawaju, běchu na tutón wječor přeprašeni. Swjećimy tu rady a tohodla husto: raz Božu službu, raz narodniny jedneho bratra a potom zaso za swjedženjemi pytamy. Wječor so sydamy za knihi abo džemy do džiwadla abo do koncertow abo hrajemy ping-pong abo šach. Hižo leži wjetši kónc za nami. Bórže so nam praji, do kajkeje wosady nas naša cyrkej póscele. Budžemy po cyłej Sakskej rozbrojeni. Jedyn sej myslí, zo přindže k wam do serbskeje Lužicy. Haj, što wě, do kotreje wosady? Wón so pak na to wjeseli!

Pawoł Wirth

Z Chwaćic: Luby roznošowar našeho Pomhaj Bóh w Chwaćanskej wosadze, bratr Michal Žur, je njebohi. Redakcija Pomhaj Bóh běše bakle njedawno wot njeho list dóstala a nadobo zhoni, zo je Bóh jeho z tuteje časnosće wotwołał. Wón běše horliwy Serb a je jako katolik za narodnu naležnosć wobhladowal so sobu starać, zo by Pomhaj Bóh do ewangelskich domow přišoł. Wjele listow smy wot njeho dóstali a z kóždeho běše jeho wulka, nutrna narodna lubosć spóznać a jeho starosć, zo by Bože słowo w serbskej rěči so rozšěrilo. Naš luby serbski bratr njehc wotpočuje w Božim měrje a wěcne swětlo njehc jemu swěći.

dnjow so potom wšitcy předarscy kolegojo do jedneje cyrkwički wokoło Lipska zeńdu, zo bych na bratra poslušali. A wosrjedž tydženja so wo slyšanym předowanju rěči.

wjenje tójšto discipliny žada. Při wšěm mamy pak wjele wjesela. Posledni raz w zašłym léce zeńdžechmy so k hodowniće. Wobraz wam to pokazuje. Našeho direktora, dr. Voigta,

**K Božej pomocy měj wěru,
a to swoje džělaj swěru!**

Z Lipska – Naš dar k narodninam lubowanego biskopa

Zawěsće lamaće sej tež hłowu, lubi ćitarjo, hdyž maće někomu něšto darić. Z lubosću darić, čini wjele prócy. Móžeće sej myslić, kak smy, kolegojo Prědarskeho kolega „St. Pauli“, za originalnej myslu pytali, hdyž měješe naš biskop D. Noth swoje 60. narodniny.

Po dolhim pytanju pak přińdže nam mysl. Dopomnichmy so, zo budźemy hišće před našim biskopom swój druhy eksamen zložiť. Wón budže nas w Drježdźanach w Starym zakonju pruwować a to tež w rěči starych Israelitow, w hebrejščinje. Myslachmy dale na to, zo je Nothec swójba wosebje ze Starym testamentom zwjazana. Jeho bratr D. Martin Noth je znaty profesor za Stary zakon.

Naš dar měješe potajkim tež ze Starym zakonjom zwisować. Spominachmy na pisma Stareho zakonja, kiž so na kožu napisane při Mortwym morju namakachu. Tute pisma su so wokoło 400–300 do Chrystusowego žiwjenja tam w hlinjanych sudobjach, zawite do plata a z asfaltom namazane, před njeprěcelemi schowali. W léće 1947 su so wone namakała a nam pokazaja, zo je so naš dzensniši Stary zakon přez lětstotki wo jara mało přez wotpisowanje změnił.

Tak su předarscy kolegojo swój postrow k narodninam do hebrejščiny přeložili. Bě to wulka próca! Ale runje tak sprocnijwje bě hebrejske pis-

miki na pergament napisać. Potom smy pergament zwili a do platoweje kapsy tykli a wšo do bruneje hlinjaneje wazy. Naš wobraz naš pergament a džěl wazy pokazuje.

K narodninam stupi naš direktor Prědarskeho kolega, dr. Voigt, z našim darom před biskopa a jemu praji, zo je so w Lipsku žadna wěc namakała. Prědarscy kolegojo ju jemu posrědkuja. Jim su daty njeznate, ale wón so budže tola zawěsće za to zajimować. A biskop wučahny naš pergament a čitaše naš postrow, kaž by w jeho mačersčinje napisany byl.

Nadžijomnje móžemy to při pruwowanju před nim runje tak derje. Ja sym słowa, kiž napisata Ziemer, do serbsčiny přeložil. Při tym dyrbymy wědžeć, zo je naš biskop jako muž ekumeniskeho hibanja pobył „na druhim boku Euphrata“, mjenujcy w Indiskej kaž tež mjez čornuchami w Africe.

„Jeho hłos je słyšeć na druhim boku Euphrata, swoju nohu staji na kraj čornuchow.

Čezku kwaklu sy na jeho ramjeni položil, ale Ty jemu pomhaš we wšěch nuzach.

Jeho ćelo sy mócne činił kaž Simonowe, jeho dušu troštujes kaž dušu Dawida.

Šesćdzesat lět sy jemu na swojim puću blisko byl, w Tvojimaj rukomaj sy jeho zdžerzał na tutón džen.

A nětko žohnuj Tvojeho wotročka do wěčnosće,

steji k Twojemu słowu, kaž je napisane w psalmach: (97,10) Knjez škita duše svojich swjatych, z ruki njewěrjajacych budže jim pomhać.

Chwalće Boha na tutym dnju, spěwajće našemu Knjezej do wšěch časow!“

Pawoł Wirth

hrjebow mējachmy 16 (mjez nimi 5 mužow). K Božemu blidu přińdže 538 wosadnych.

Rakecy. Cyrkwinska rozprawa na lěto 1964 (ličby w spinkomaj su z lěta 1963).

Sakrament swjateje křćenicy dósta 53 (54) džěci, mjez nimi 28 (29) hólcow. Paćerskich džěci bě 35 (22), 21 hólcow (12). Wěrowanjow smy 14 (16) a pochowanjow 48 (54) měli. K Božemu blidu poby 1508 (1343) wosadnych, 460 (435) muskich a 1048 (908) žónskich. Kemšerjow bě na nje-dželach Invokavit: 84 (68), Kantate: 101 (96), 17. po swjatej Trojicy 180 (108) a 1. adwent: 120 (97), do hromady 485 (369).

Kemše za džěci: w Rakecach wokoło 25, w Stróži wokoło 20, we Wysokej wokoło 25, k tomu přińdže bohaty wopyt na lětnim swjedźenju za džěci a na adwentskim popołdnu.

Na nabožnu wučbu chodži 149 (169) hólcow a 177 (179) hólcow, hromadže 326 (348) džěci, na paćersku wučbu we 8. lětniku: 50 (31), mjez nimi 22 (19) hólcow a 28 (12) hólcow, w 7. lětniku: 53 (47), a to 28 hólcow (20) a 25 (27) hólcow. Wotdžělili wot nas su so 5 (5), 3 muskich a 2 žónskej.

Smy zaso kaž loni z wosadu a tež z młodzinu po puću pobyli. Při tym su nas wšitkich wosebje hnuće wbohe džěcatka w GroBhennersdorfje, a smy widželi; kajka lubosć so jim wopokazuje.

Nazběrało je so w našej wosadze (bjez cyrkw. dawkow) nimale 12000 hr. Za wšu lubosć a swěrnosć wšěm wosadnym, pomocnikam a pomocnicam z wutrobu „zaplać Boh“ wuprajamy! Njech Boh luby Knjez Rakečansku wosadu dale miłosćiwje přewodza. Šo.

Bukecy: Rozprawa 1964. (Ličby w spinkomaj počahuja so na lěto 1963). Wukřćilo je so 35 (41) džěci, 18 (14) hólcow a 17 (27) hólcow. Konfirmandow bě 51 (61), 19 (35) hólcow a 32 (26) hólcow. Wěrowanjow běše 21 (17). Wustupjenych je 5 (6), zastupil do cyrkwje abo přestupil njeje nitchón. K spowědži a k Božemu wotkazanju běše 1 459 (1 306), to je 34 procent wosadnych, 515 (474) muskich a 936 (832) žónskich. Z tych běše Serbow 179 (184) a Němcow 1 280 (1 122). Doma woprawjenych bě 125 starych a chorych.

Kolekty (dzakne wopory) za našu cyrkej zběrachu 6 647,— (5 688,—) hr., za krajnu cyrkej 2 171,— (2 259,—) hr., při woprawjenjach 339,— (268,—) hr., při zběrkach na hasach 2 915,— (2 795,—) hr., za zwonkowne misionstwo 599,— (726,—) hr., w biblickich hodžinach a na lěsnych kemšach 717,— (582,—) hr. Džakny wopor paćerskich džěci a mlodeje wosady 450,— (498,—) hr. To je wšohromadže 13 838,— (12 816,—) hr. K tomu přińdže hišće wopor za hlódných na swěće, kotryž bě 2 570,— hr. wysoki. Wšitkim darićelam wutrobný džak!

Nakład Domowina. — Wuchadza z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jónkróć za měsac. — Rjadowe Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamolwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidlski. — Čisć: III-4-9, Nowa Doba čišćerňa Domowiny w Budyšinje.

Z wosadow

Budyšin: Cyrkwinske knihi Michałskeje wosady w Budyšinje powědaja nam scěhowace z lěta 1964: Křćenjow bě 86. 75 džěci da so konfirmować. Zwěrowanych bu 37 porow. Pochować smy dyrbjeli 123 wosadnych na 11 pohrjebniščach. Před sto lětami běchu tute ličby chětro hinaše: 183 křćenjow, 40 wěrowanjow, 151 pochowanjow (95 dorosćenych a 56 džěci) — a 124 konfirmandow, a to 100 po serbskej a jenož 24 po němskej rěči. Haj, tak to bě! Džensa so zeńdže mała serbska wosada jónkróć w měsacu k Božej službje. Jara zwjeselace pak je, zo je so Michałska wosada zmužila, sej swój Boží dom dokładnje wuporjedić a wobnowi. Hrozne přitwarki buchu hižom zwotrohane a čmowe lubje tež zwjetša wotstronjene. Tak nas překwapja hižom rjanosć počatneho twara našeje Michałskeje cyrkwje. Zwjeselace a z wu-

trobnym džakom přijate su bohate wopory z wosady za wobnowjenje. Ale wjace, wjele wjace hišće woakujemy! Prošmy Boha, zo hišće wjetšu lubosć za našu cyrkej we wutrobach wosadnych zbudži.

Poršicy a Budyšink: Křćenjow bě w Poršicach 18, a to 12 hólcow a 6 hólcow, konfirmandow bě 12, mjez nimi 8 hólcow a 4 holcy. Wěrowali smy 8 porow. Křescanski pohrjeb dostachu 20 (11 muskich a 9 žónskich). K Božemu blidu je pobylo 893. Jedyn muž a jedna žona staj z cyrkwje wustupiloj.

W Budyšinku mējachmy w zašłym léće 9 křćenjow, 3 hólcy a 6 hólcow, 11 konfirmandow, 3 hólcy a 8 hólcow a 7 wěrowanjow. Pohrjebali smy 6, mjez nimi 2 mužow a 4 žony. K Božemu blidu su 387 přišli. Jedyn muž je z cyrkwje wustupil.

Hrodzišćo: W zašłym léće mējachmy 13 křćenjow (mjez nimi 6 hólcow). Konfirmandow bě 22 (mjez nimi 13 hólcow) a wěrowanjow bě 5. Po-